09/02/2021

Τεσσαρακονθήμερο, έντυπο κόλλυβο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας

Αδελφότητα Ιερού Επισκοπείου Καστοριάς

1. Ευχαριστίες

«Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ» (Πραξ. ιβ΄,5). Ακριβώς αυτή τη σκηνή της πρωτοχριστιανικής Εκκλησίας ζήσαμε καθ΄ όλη τη διάρκεια της νοσηλείας στο νοσοκομείο του μακαριστού Μητροπολίτου Καστορίας κυρού Σεραφείμ. Όλη η εκκλησία, κλήρος και λαός, προσεύχονταν υπέρ αποκατάσεως της υγείας του πολύπαθου μητροπολίτη. Σε αυτή την εκτενή προσευχή ακουμπούσε για να ξαποστάσει ο μακαριστός. Αυτή η προσευχή τον έφερνε διαρκώς σε κοινωνία με τον Θεό και του έδινε χαρά αφού «Ἡ καρδία μου καί ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπί Θεόν ζῶντα» (Ψλμ΄ 83). Και είναι αυτή η εκτενής προσευχή που αναγκάζει χρεωστικώς και καθηκόντως την μικρή αδελφότητα του Ιερού Επισκοπείου της Καστοριάς (όπως μας αποκαλούσε ο ίδιος), να αναπέμψει δημοσίως θερμές ευχαριστίες προς όλους, κλίνοντας γόνυ ευγνωμοσύνης.
Θα ήταν όμως μεγάλη παράλειψη εάν δεν αναφέραμε «εις τύπον ευχαριστίας» και τις τέσσερις Συνόδους που αποτελούσαν το μόνιμο συμβουλευτικό όργανο σε κάθε απόφαση του μακαριστού μητροπολίτου, διότι «ἀσύμβουλος ἀνήρ, πλοῖον ἐστιν ἀκυβέρνητον» (Σοφία Σειράχ).

Πρώτη Σύνοδος, η έχουσα τα πρωτεία στη σκέψη και το μυαλό του, ήταν «ἡ Σύνοδος τῶν εἰκόνων τῆς Παναγίας». Παναγία η Γοργοϋπήκοος, Παναγία η Ελεούσα, Παναγία η Μαυριώτισσα, Παναγία της Κλεισούρας, Παναγία η Φανερωμένη, Παναγία η Πορφύρα, Παναγία η Φοβερά Προστασία, Παναγία η Τριχερούσα κλπ. Όλες αυτές οι «μορφές τῆς Παναγίας» με τη συνδρομή των Παρακλήσεών τους, έκαναν συχνές συσκέψεις για να επιλύσουν τα ποιμαντικά θέματα που κατά καιρούς ανέκυπταν!

Δεύτερη Σύνοδος, η έχουσα τα δευτερεία στη λήψη αποφάσεων, ήταν «ἡ Σύνοδος τῶν ἐν Καστορίᾳ τιμωμένων Ἁγίων». Μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι το συγκεκριμένο πολυπληθές σύνολο Αγίων, που ολοένα αύξαινε με γεωμετρική πρόοδο, καλούνταν συχνότατα να επιλύσει ποιμαντικά και όχι μόνο θέματα. Άγιος Μηνάς, Άγιος Νικόλαος, Οσία Σοφία, Άγιοι 24 Νεομάρτυρες της Καστοριάς, Άγιος Ιάκωβος ο εκ Καστορίας, Άγιος Χαράλαμπος και ΠΑΡΑ πολλοί άλλοι Άγιοι συνιστούσαν το εκλεκτό αυτό Σώμα της δεύτερης Συνόδου.

Τρίτη Σύνοδος, η έχουσα σιωπηλή αλλά μόνιμη παρουσία παντού μέσα στην Ιερά Μητρόπολη Καστορίας, ήταν «ἡ Σύνοδος τῶν κεκοιμημένων πατέρων καί ἀδελφῶν». Οι φωτογραφίες που κοσμούν το ιδιαίτερο «σαλονάκι» του μακαριστού μητροπολίτου στο Ιερό Επισκοπείο της Καστοριάς, αποτελούν το τεκμήριο δράσεως αυτής της ετερόκλητης Συνόδου. Τα μέλη αυτής της Συνόδου ήταν ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κυρός Σεραφείμ, οι μακαριστοί αρχιερείς

Κονίτσης Σεβαστιανός, Χριστουπόλεως Πέτρος, Σερρών Μάξιμος και Σιατίστης Παύλος, οι μακαριστοί καθηγούμενοι Δαμασκηνός Κατρακούλης (Μονή Αγ.Ιωάννου Προδρόμου Μακρυνού), Γεώργιος Καψάνης (Μονή Γρηγορίου Α.Ο), Γρηγόριος Ζουμής (Μονή Δοχειαρίου Α.Ο), Αιμιλιανός Βαφείδης (Μονή Σίμωνος Πέτρας Α.Ο), ο μακαριστός αρχιμανδρίτης Γρηγόριος Τσάκαλης, ο μακαριστός γέροντας Εφραίμ ο Φιλοθεΐτης (Αριζόνα Ην.Πολ.Αμερικής) και ο μακαριστός γέροντας Μωϋσής ο Αγιορείτης.

Και τέλος η Τέταρτη Σύνοδος, η πολυπρόσωπη και δυναμική «χορεία τῶν ἐν ζωῇ πατέρων καί αδελφῶν». Στην εξαιρετική αυτή Σύνοδο συμμετείχαν κληρικοί και λαϊκοί, προς τους οποίους έτρεφε ιδιαίτερη εκτίμηση ο σεβάσμιος ιεράρχης αλλά για λόγους οικονομίας χώρου και χρόνου δεν αναφέρουμε τα ονόματά και τις ιδιότητές τους.

2. Βασικές Παρακαταθήκες

α. Ο μακαριστός μητροπολίτης κυρός Σεραφείμ ήταν ο άνθρωπος που ΠΑΝΤΟΤΕ προέτασσε το ΕΜΕΙΣ από το ΕΓΩ.. Οι Εκκλησιαστικές Σύνοδοι (Οικουμενικές, τοπικές και νεώτερες) και οι Προσωπικές του Σύνοδοι (οι τέσσερις που προαναφέραμε) ήταν αυτές που καθόριζαν απόλυτα την κάθε κίνηση που έκανε στη ζωή και τη διακονία του. ΔΕΝ υπάρχει η λέξη «εγώ», ούτε κυριολεκτικώς, ούτε μεταφορικώς, ούτε καν υποθετικώς ΣΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ από τα χιλιάδες άρθρα και κείμενά του. ΠΟΤΕ και ΠΟΥΘΕΝΑ και για ΚΑΜΜΙΑ υπόθεση δεν βγήκε από το στόμα του η λέξη «εγώ». Αυτή τη λέξη, τολμούμε να πούμε ότι, τη «μισούσε» αθεράπευτα. Γι΄αυτό συμβούλευε επιτακτικά τους ιερείς: «δεν θα επιδιώκετε να φαίνεστε εσείς.. θα επιδιώκετε να φαίνεται μόνο ο Χριστός. Εάν φανερώνετε τον εαυτό σας, κρύβετε τον Χριστό. Σκοπός μας είναι να φανερώνουμε τον Χριστό και μόνο Αυτόν!»

β. Η Ιερά Παράδοση με όλες τις εκφάνσεις της, κυλούσε στις φλέβες του. Θα έλεγε κανείς ότι ο μακαριστός ήρθε στο σήμερα κατευθείαν από την εποχή του «Βυζαντίου». Δεν μπορούσε να φανταστεί τη ζωή του, χωρίς το ευώδες επίχρισμα Χάριτος στις λεπτομέρειες της καθημερινότητας. Μπορούμε να ισχυριστούμε ότι για έναν συστηματικό παρατηρητή, ο Καστορίας Σεραφείμ ενσάρκωνε ο ίδιος την Ιερά Παράδοση της Εκκλησίας των Αγίων.. Μία Ιερά Παράδοση που έχει τη δύναμη να επιβάλλεται από μόνη της. Έτσι εξηγείται, και το αντιληφθήκαμε δυστυχώς πολύ καθυστερημένα, η μόνιμη φράση που συνόδευε κάθε ακατανόητη (για εμάς) απόφασή του, όταν έλεγε: «εεε, καταλαβαίνεις..».. Δηλαδή, μάθε να καταλαβαίνεις, μπες στο νόημα του λόγου για τον οποίο γίνεται κάτι.. δεν θέλω να σου το εξηγώ, θέλω εσύ να το καταλάβεις.. αλλά μόλις το καταλάβεις, οφείλεις να το «λάβεις» και μέσα σου! Τελικά αυτή η διδακτική προσέγγιση στην κατανόηση

του θελήματος του Θεού αποδείχτηκε αποτελεσματικότατη...

γ. Ο μακαριστός ήταν, όπως πολύ εύστοχα είπε κάποτε ένας φίλος του αρχιερέας, ένα «λειτουργικό ον». Η ημέρα ξεκινούσε και τελείωνε με Θ.Λειτουργίες και Ακολουθίες.. «Ἑσπέρας καί πρωΐ́ και μεσημβρίας διηγήσομαι καί ἀπαγγελῶ, καί εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου» (Ψλμ΄ 54). Από μακρυά «μύριζε λιβάνι». Τυπικά, αναγνώσματα, ψαλτικά και λειτουργικά σπαράγματα ήταν η αυτονόητη, και μάλιστα ασυναίσθητη, προέκταση φράσεων και νοημάτων, σε ολόκληρη τη ζωή του.

δ. Όποιος πλησίαζε τον μακαριστό, γινόταν άνθρωπος της Εκκλησίας. Το «ἁρπάσαι κόσμου καί δοῦναι Θεῷ», ήταν ο ποιμαντικός του προσανατολισμός. Επειδή όμως δεν είχε καμιά, μα εντελώς καμιά ιδέα για τον εαυτό του, δεν επεδίωξε να εγκλωβίσει κάποιον κοντά του. Ήθελε απλά να γεμίσει τον κόσμο με πιστά μέλη της Εκκλησίας. Αυτός είναι και ο λόγος που σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης υπάρχουν κληρικοί και λαϊκοί αναγεννημένοι από το ταπεινό πετραχείλι του.

ε. Ο μακαριστός ήταν πάντοτε κουρασμένος. Λατρεία Θεού, προσευχές, ευχές, ποιμαντικές μέριμνες και αμέτρητα χιλιόμετρα για να συμπαρασταθεί όπου υπήρχε πόνος κ ανάγκη της παρουσίας του. Σε πνευματικά, κοινωνικά και εθνικά θέματα ήταν αδιακρίτως πρωτοστάτης. Αλλά με τι τίμημα! Με τίμημα τη σωματική κούραση, προσαυξημένη από τον πόνο του πατέρα για τις πτώσεις και τις ανάγκες του ποιμνίου του! Ένα ψυχοσωματικό βάρος που αγόγγυστα σήκωνε επί 24 έτη.. και χαιρόταν και ευχαριστούσε με δάκρυα τον Θεό! Στο τέλος της ημέρας όχι μόνο το έβλεπες, αλλά κυρίως το αισθανόσουν ότι τα βήματα που οδηγούσαν στο κελί του ήταν βαριά.. διότι εκεί μέσα, ολονυκτίως, συνέχιζε ένας άλλος μυστικός αγώνας πολιορκίας του Θεού υπέρ όλων, μέχρι το πρωί.. το Ιερό Επισκοπείο του, ήταν «πνευματική βίγλα», όπως συνήθιζε να λέει.. και το εννοούσε.. ήταν ο άγρυπνος φρουρός της αγαπημένης του Καστοριάς..

στ. Ο Καστορίας Σεραφείμ δεν ήταν άνθρωπος της ρουτίνας και του εφησυχασμού.. υπήρχε μία εγρήγορση στα πνευματικά.. το διαισθανόσουν ότι «αἵ ἀρεταί διαδέχονται ἡ μία τήν ἄλλην, ἵνα ἡ ἐργασία αὐτῶν μή γένηται βαρεῖα καί φορτική, καί ἵνα κατορθώνωνται κατά τάξιν...» (Ισαάκ Σύρου Ασκητικά, Λόγος ΜΣΤ΄, εκδ. Ρηγόπουλου). Υπήρχε ρυθμός στον πνευματικό του αγώνα και εστιασμένη καλλιέργεια θείων εννοιών στην ψυχή του.

ζ. Στην εποχή της «Θεολογίας της οικονομίας», ο μακαριστός επέμενε στην αυστηρή τήρηση των εντολών του Θεού, με τη βοήθεια της Παναγίας! Και η Παναγία του είχε δώσει σωφροσύνη, καθαρότητα καρδιάς και σύνεση, όπως ακριβώς το περιγράφει το αγαπημένο του Θεοτοκάριο: «Σώφρονα νοῦν μοι

παράσχου, καί καθαράν καρδίαν, καί γνώμην προσεκτικήν, ἵνα φυλάττω Δέσποινα, τάς σεπτάς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» (Νικοδήμου του Αγιορείτου, Ήχος Βαρύς, Τρίτη Εσπέρας).

Τελειώνοντας, παρακαλούμε για τον πατέρα μας κυρό Σεραφείμ: «Καί δός, Κύριε, ... ἵνα, κατά τάς ἐντολάς σου πολιτευσάμενος καί φυλάξας τήν σφραγῖδα ἄθραυστον, τύχῃ τῆς μακαριότητος τῶν ἐκλεκτῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου» (Ευχή 8ης ημέρας), συγχωρώντας και όλους εμάς για τις ελλείψεις και τις αδυναμίες μας...

Ζητούμε συγνώμη, για το κουραστικό μέγεθος του εκτενούς αυτού «μνημοσύνου».

Αιωνία σου η μνήμη, πατέρα και ποιμενάρχα μας.. Αμήν...

Πηγή: σελίδα facebook Π. Νικόλαος Γιαννουσάς